IX. évfolyam. Arad, 1894. Julius 7. Szombat. 156-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt. 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyílttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

Fiatal martyrok.

Arad, julius 6.

Egy néptöredéknek, mint amilyenekül a románokat Magyarországon tekinteni lehet és kell, a helyzetét csupán két szempontból szabad birálat alá venni. Először, valjon mint külön népfaj külön törvények alá van-e helyezve, s nincs-e reá az állam összpolgárai által élvezett jogegyenlőség kiterjesztve? másodszor, hogy valjon a hagyományos kulturális intézményből nincsen-e erőszakos módon kiforgatva oly czélból, hogy ősei nyelve és vallásától megfosztassék? Ha ezen szempontokból tekintjük a román izgatók által ujabban mesterséges módon felfujt kérdéseket, be kell vallanunk, hogy Magyarországon ebben az értelemben sem román, sem tót vagy szerb, vagy bármifele nemzetiségi kérdés nem létezik.

A 48-iki törvényhozás után maradt igenis egy ilyen kérdés függőben, a zsidókérdés, mert a zsidónak az ő vallásánál fogva sem ingatlan birtokot vásárolnia nem volt szabad, sem szavazati joggal, mint zsidó, nem birt. És bár azóta sokat javult a helyzet, a zsidó még ma sem élvezi a teljes jogegyenlőséget, amennyiben az állam más vallásbeli polgáraival házassági frigyre nem léphet és a vallása sem egyenjogu a többi polgárokéval, hanem csak tűrt. Minden más vállásu vagy nemzetiségü magyar honpolgár azonban e tekintetben teljes egyenjoguságot élvez.

Legfeljebb az jöhetne még megfontolás alá, hogy valjon az urbériség rendezése alkalmával a románság, mely néhány kabátos és pap kivételével jobbágyi viszonyban élt, meglett-e különösebben röviditve erdeje, mezeje és szántóföldje birtokolásában? A felelet erre a kérdésre szintén csak az lehet, hogy nem; mert hiszen ezen birtokrendezések abban az időben mentek végbe, midőn a kormányon levő hatalom, sőt az igazságszolgáltatás is a magyarok iránt ellenséges és a románoknak kedvező körök kezébe volt letéve; értjük a Bach-korszakot. A rájok nézve legrosszebb eset is csak az volt, hogy ugyanazon mértékkel mértek nekik, mint a magyar, német, vagy bármely más ajku volt jobbágyságnak. Innen ered az a feltünő jelenség, hogy a magyarországi románság az urbériség rendezése alkalmával hasonlithatlan kedvezőbb birtokviszonyok közé jutott, mint az oláhországi parasztság, s mig nálunk a románajku pórnép aránylag jólétben él, addig Oláhországban a szó szoros értelmében csak tengődik s az anyagi függőséggel járó elnyomatás minden keserveit a maguk teljességében szenvedni kénytelen.

A mi pedig a kulturális intézmények szabadságát illeti, ebben nemcsak háboritva nincsen nálunk, hanem az államhatalom közbejöttével sikerült épen az orthodox románságnak az egyházát a szerbtől függetleniteni, s bátran elmondhatni, hogy a gör. kel. román egyház csak az utóbbi évtizedekben alakult meg. Külön egyházukban széles körü autonomiát élveznek, iskoláikat önállóan kezelik, szaporitják, s teljes szabadsággal munkálhatnak specziális román kulturájuk fejlesztésén.

Hol van tehát nálunk ily viszonyok között román kérdés és miben sarkallik? Valósággal nem egyébben, minthogy egy pár — a külföldi pánszláv forradalmi liga zsoldjába szegődött — politikai szédelgőnek sikerült az országban fajrokonai között egy önálló kormányzattal biró oláh tartomány kikerekitése iránt hangulatot kelteni, és ez irányban mozgalmat inditani.

Hát ez a mozgalom, mely nyiltan az államegység ellen irányul, nemcsak hazaellenes, hanem a törvényekbe ütköző bünös cselekmény is egyszersmind, mert végczélja az igy organizált tartományt Magyarországtól elszakitani és Romániához csatolni.

E hazaáruló mozgalom uttörői a sajtó utján inditott agitácziójuk folytán a büntető igazságszolgáltatás keze ügyébe kerültek, mely lesujtott rájuk, és le fog a többire is sujtani, kik már eddig izgattak, vagy még ezután fognak bünös módon izgatni a fennálló törvényes állam-rend ellen.

De a forradalmi oláh liga embereinek sehogy sem illik tervük keretébe az az eshetőség, hogy a törvények ellen sajtó utján való izgatástól a büntető igazság őket, vagy elbolonditott hiveiket elrettentse, s az izgatás leghatékonyabb eszközét kezökből kiüsse; épen azért arra az eszeveszett gondolatra vetemedtek, hogy az elitélt bünös cselekmény elkövetésében oly tömeges szolidaritást vállaltatnak, mely a büntetés szigoru keresztülvitelét lehetetlenné tenné.

Mig az önként jelentkezett martyrok csak fanatikus lelkészek és szájas ügyvédek s falusi tanitók voltak, addig nem törődött e vakmerő mozgalommal senki, de legujabban nyilvánvalóvá lesz, hogy

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

A majom.

Zámbori Géza már majd egy éve, hogy örök hüséget esküdött Tuboly Rózsikának és még mindig rajta maradt legénykori neve: a majom. A menyasszonya adta neki ezt a nevet. Mint mikor megharapni szeretnők azt a kit szeretünk, csupa szerelemből lett Zámbori Géza is a Rózsi majma.

A kaszinó nyári táncczestélyén találkoztak először és hajnalhasadáskor Géza a saját négyes fogatán vitte haza Tubolyékat. Talán nem is illett egészen ilyen rövid ismeretség után, de Rózsi soh'se nézte azt mi illik, mi nem, az anyja meg raeja volt lányának.

Az összeszokott négy télvér paripa csak ugy repitette a könnyü bricskát. Rózsi az áttánczolt éjszaka rózsaszinü mámorában megmegszédült, olyankor Zámbori Géza erős gyeplőtartó karját kellett megfognia. És a nagy gyerek, akit eddig csak lovai érdekeltek, de azok aztán mód felett, bizony nem sokat törődött lovaival. Keze mintha megremegett volna a leány érintésétől, a szeme meg ott pihent a Rózsika lehunyt bársony szempilláin.

A sárguló buzakalász összefolyt a szeme előtt végtelen hullámos tengerré, a derengő hajnal rózsaszinü ködöt szött lelkében és az üde ozondus levegő csak jobban megrészegitette.

Észre sem vette, hogy a hátulsó ülésen a jó Tubolyné elaludt, tán azt is elfelejtette, honnan jönnek, merre mennek. Csak azt tudta, hogy mellette ez a lány, aki az éjjel minden bókját a legélesebb gunynyal viszonozta — bizalommal simul hozzá és repülnek keresztül az aranysárga vetéseken. Az egyik kezéből áthullt a gyeplő a másikba és mint alvajáró fonta karját a leány dereka körül.

A csukott szempillák megmozdultak. A szende arcz megváltozott, Rózsi villámló szemmel mérte végig Zámborit. Hátra nézett az anyjára és mikor látta, hogy ez alszik, mérgesen sziszegte a fogai között.

— Majom!

Aztán felkaczagott. Csengő kaczajával felköltötte az anyját és vége volt az alvásnak. Egész uton Zámborit boszantotta.

Másnap, harmadnap és még háromszor harmincz napon át tartott a bünhődés a Géza vakmerőségéért. Elég volt egy meleg tekintet, melyet a lányra vetett, hogy ez elkergesse maga mellől és 24 órai koplalással egybekötött számüzésre itélje. Koplalásnak nevezte t. i. ha a majom nem bámulhatta. És Géza, a kit rettegett a cselédsége, a kivel még az apja sem tudott boldogulni, olyan engedelmes lett, mint egy szerelmes diák. Ha azt kivánta tőle Rózsi, hogy szerelmes verset irjon „Hozzá", még arra is képes volt. Az igaz, hogy verseik gyenge, de mégis szerelmes vers volt, és Géza, a kinek fekete napsütött arczát a harminczadik év szántotta, olyan félve olvasta fel neki, mint azt még diák korában sem tette. Persze a Rózsi buzavirág kék szeme játszotta a főszerepet benne, a melylyel ugy tánczoltatja „majmát" a mint neki tetszik. Ez a vers aztán a Rózsi jókedvéből csakhamar az egész vidék olvasmánya lett és igy terjedt el neve: a majom.

*

De hát hosszu betegségnek halál a vége. Rózsi is addig játszott imádójával, mig egyszer ennek forrongó, lázas, szerelmes szive túláradt és véget vetett ennek az örökös gunyolódásnak. Rózsikát öszszel felvitte az anyja a tővárosba, hogy a rokonságnak bemutassa nagy lányát, Rózsi meg felrendelte maga után Gézát. Azaz, hogy megtiltotta neki, hogy utánuk menjen, minek folytán ennek első dolga volt az ispánnak, kesznárnak kiadni két hétre a rendeletet és a legközelebbi gyorsvonattal utána zónázni Tubolyéknak.

A vén asszonyok nyarának egyik napfényes délutánján ott találta az egész társaságot a Svábhegyen. A százados fák imitt amott sárguló leveleket ráztak le koronájukból, a megritkult lombok között felvillant a szőke Duna árja és átszürődött a balparti főváros pompázó tájképe.

Rózsi Gézával elöl járták be a hegyi utat.

— Szebb ez, mint a mi egyhangu sik-

érettebb koru intelligenciájukból már nem igen tudnak önkéntes martyrokat fogni és igy a tájékozatlan könnyen hevülő, még romlatlan lelkü fiatalságra vetették szemüket.

A »*Manifest*« és »*Apel*« czimü hazug pamfletekért, melyek szerzőit és terjesztőit már elitélték, ujabban 58 egyetemi és jogakadémiai tanuló vállalt szolidáritást; ezek között hazafias gör. kel. vallásu apák gyermekni, kik elkeseredetten tiltakoznak félrevezetett gyermekeik ballépése ellen.

Es méltán. A legnagyobb, a leglelkiismeretlenebb gazság a liga zsoldosai részéről, hogy a jövő nemzedék megrontásától sem riadnak vissza. Kain bélyeget sütnek a szerencsétlen gyezmekek homlokára, s ha kilépnek a közpályára, a »*hazaáruló*« a „*memorandista*« név fogja őket mindenüve kisérni és a becsületes munkának kinálkozó pályáját előttünk elzárni.

Hontalanokká tették saját hazájukban a szegény fiukat a gaz forradalmárok; és — ha iskolájuk hatósága meg is bocsájt nekik, s tanulmányaikat be is fejezhetik — emigrálhatnak Oláhországba, s kunyorálhatnak idegen földön kegyelemkenyeret, holott itthon a gazdag és viruló haza mindenik fiának kiadja részét ha — nem tagadja meg áruló lélekkel.

Mert azzal legyen tisztában mindenki, legyenek tisztában a szülők, kik bünös hanyagsággal engedik gyermekeiket politikai kalandorok martalékaivá lenni, és legyenek tisztában a hazaárulás bünére vállalkozott akadémiai tanulók, hogy az ő korukban, az ő tudományos müveltségük mellett, vétkök teljes beszámitás alá esik, s mig a mostani államrend fönáll, addig itt *nyilt törvényszegő és hazaáruló* közhivatalt kapni nem fog.

Mert nincs e hazában a közpályák betöltésénél tekintet arra, hogy ki német, ki tót, ki zsidó, ki román, ki magyar származásu, hanem igenis van arra, hogy ki hü fia a hazának, vagy ki merészkedett nyiltan föltámadni ellene s megtagadni a szentesitett törvényei iránti tiszteletet és engedelmességet.

Es még egyet. Az egyébként elfogulatlanul itélő *Moldován* Gergely kolozsvári egyetemi tanár azt állitotta egy röpiratában, hogy az oláh származásu diákok azért követik a szédelgők politikáját, mert iskolás-diák korukban nem karolják őket föl, nem részesitik őket ugyanazon erkölcsi és anyagi támogatásban, mint a többieket, mert páriák gyanánt bánnak velük, s mintegy kiközösitik a magyar társadalomból s ugy kényszeritik őket az ultrák táborába. Ez a vád, a mennyire az iskolázás viszonyait ismerjük, de a dolog természeténél fogva is valótlanság. Az iskolában a tanárok nem a vallás és nemzetiségük szerint birálják el növendékeiket, s a gyermekek egymásközt nem ezen tekintetekből társulnak. Kivételek igen is lehetnek egyes helyeken, de a kivétel még nem szabály. Itt Aradon bizonyára nem lehet ezt a vádat a középiskolák tanári kara ellen emelni, és mégis . . . . ott vannak feles számmal a nagyváradi fiatal hazaárulók között, kik itt Aradon valósággal kényeztetett gyermekei voltak az iskoláknak.

Ideje volna csakugyan, ha a román intelligenczia végre rászánná magát s tenne valamit kézzel foghatót saját érdekében, annyi legalább, hogy szétverne azon gazemberek között, kik gyermekeik jövőjét megrontják.

BELFÖLD.

Magyar tiszti akadémia.

Társadalmi uton igyekeznek most tudvalevőleg megteremteni a magyar nyelvü tiszti akadémia alapját. Legujabban Turkeve város képviselete szavazott meg 500 frtot a Budapesten felállitandó intézet czéljaira.

A primás mondjon le!

A „Magyar Állam“ kifogyván teljesen azokból a fortissimókból, amiket az egyházpolitikai javaslatok tárgyalása folyamán oly pazarul használt, az utóbbi időben, mikor már látta, hogy handabandájának ép oly kevés a foganatja, mint káromkodó imádságának, kissé higgadtabban és a tényekkel számolva, tárgyilagosabban beszélt. Ez azonban ugy látszik, visszatetszést szült előfizetői körében s most a félévi előfizetések előtt vagy alatt állván, szükségét érzi annak, hogy beszéltessen magáról.

Megtesszük neki ezt a szivességet s közlünk egy részletet tegnapi vezérczikkéből, mely bizonyára országos hahotát fog kelteni.

Ambrus József aláirással jelent meg ez a czikk, mely — mint már tegnapi táviratunk érintette — felhivja az összes püspököket, hogy figyelmeztessék a királytvetojogára s kérjék őt, hogy az egyházpolitikai törvényektől tagadja meg a szentesitést. S ha ennek nem lenne foganatja, akkor a primás bocsássa méltóságát a felségrendelkezésére.

„E szent kötelesség bátor teljesitése vár most a primásra“, — ugymond Ambrus József. — „Gellért, Csanádnak első szent püspöke nem rettegett Aba Sámuelt nyiivánosan megdorgálni, pedig életével játszott s nem is egyházi, hanem világi, hazai dolgokról volt szó; hát Asztriának jelenlegi utóda nem merné alázattal kérni — életének koczkázata nélkül — a királyt, nem világi dologban, hanem a megtámadott Krisztus egyházának védelmében? Avagy szabad-e a primás hithüségében kételkednünk? A hitüldözés kora támadván fel, hitvédő püspököket akarunk látni.“

Kapós a czigányzene.

A Magyary-testvérekről. —

Tudja Isten miért oly kapós a czigányzene mindenütt a világon? Tudja Isten mi van abban a négy hurban, abban a száraz fában elrejtve, hogy annyi fájdalom, annyi bubánat jajdul fel a hangjaiban? Hogy egyik perczben könyet facsar a sóvárgó szemből, s már a másik perczben lávát önt a lappangó vérbe, életet a pislákoló lélekbe? — Talán én sem tudom, talán más sem tudja, s mégis ugy van.

Érzéketlen leányka, csalfa asszony, aszott tudós, hallgasd meg a kesergő hegedüt, az abban fel-felviharzó szenvedélyt, lemondást, reményt, s más szinben látod a világot, melynek minden paránya egy-egy melódia . . .

Egyik szivetrázó, a másik ábrándos, a harmadik vidám, mint az életpiros májusi hajnal, de mind, mind melódia. S ha egyik nem is, másik bizton megüti szivedben az érzelmek akkordját, mely elődbe tárja százszoros erővel azt az édes, avagy boldogtalan perczet, mikor az „Ó“ képével volt telve lég, fü, fa, virág, vagy midőn szétfoszlott ábrándjaikat sirattad keserves könyhullajtással . . ,

Nálunk csakugyan kapós a czigányzene. Egyik jeles primást a másik követi.

Most a messze hires debreczeni zenekar, a Magyary-testvérek czigányai játszanak a Nagy Lajos kertjében.

Aki nem tudja, el sem hiszi, hogy a kitünő zenekar — ami nagy ritkaság, nem lépte át a magyar határt.

Sohasem vágytak a külföld babéraira a Magyary-testvérek. Megmaradtak idehaza, a végtelen róna, a melegen érző lelkek hazájában, ahol

---

ságunk, szólt a lány lebámulva a gözölgö fővárosra.

— Jobb szeretne itt élni, ebben a zajos fővárosban?

— Igen, csak itt van élet.

— Es ott tudná hagyni a mezőt virágköntösével, a rónát kalászaival?

— Maga már megint érzelgős. Hisz azért megtal lnám a mezőt, a rózsát, amikor csak akarnám.

— De nem akarná. Ha egyszer itt marad, nem lesz virág, madár, a mi képes lenne vonzani le hozzánk. Elfelejtene minket egészen.

Rózsi félig tréfásan, félig komolyan kérdezte:

— Es? Nem tudna el lenni nélkülem sem a virág, sem a madár?

— Nem! Elhervadna a virág, elnémulna a madár, de hisz maga avval nem sokat törödnék.

A lány leült a kinálkozó padra és nem felelt. Csipkés napernyője végével betüket irt az ut fövenyébe. — Es Géza nézte azokat a hyeroglifeket, nézte a parányi bársonyos kezeket, kereste a lány tekintetét, hogy megfejtse a rejtett betük értelmét. Erteni szerette volna ezt a lányt.

Rózsi felvetette fejét és visszanézte:

— Legfeljebb nem vinne többé kocsin haza és nem lenne többé olyan neveletlen.

Az első találkozásra czélzott,

Azóta nem engedett meg neki semmi közeledést. Kinozta a merénylőt és kinevette. Géza háborgó szerelme tuláradt ez emlék feleleventésére.

Megfogta a lány kezét két kezébe és alig hallhatóan susogta:

— Rózsika!

A lány, mintha elvesztette volna erélyét. Elfelejtette kihuzni kezét a hatalmas tenyerekből. Lesütött szemmel, fáradtan hajtotta fejét a Géza vállára és alig hallhatóan sugta vissza:

— Majom . . . édes majmom . . .

*

Ugy éltek, mintha nem is férj és feleség, hanem szeretője lettek volna egymásnak. Ide s tova egy éve, hogy egybe keltek s azóta legfeljebb a Rózsi anyjához kocsikáztak át a pusztáról.

Nem vágyódtak el csendes fészkükből, minden örömet, minden szórakozást feltaláltak egymás mellett.

Egyszer aztán vége volt a nyugalomnak. Vendégek érkeztét hozta meg a posta, a Géza barátai, a kik meghivták magukat pár napra, hogy a fővárosi zajt a pusztai csenddel pihenjék ki. Csináltak is olyan zajos hetet a csendes pusztai életből, melynél különben még a fővárosi clubb falai sem viszhangzottak vissza.

Mikor aztán eltávoztak és Géza bekisérte vendégeit a vasuthoz, Rózsi szinte sirva bucsuzott el tőle.

Az első válás volt.

— Géza, visszajösz még ma, ugy-e?

Pirulva hallgatta a férfi-vendégek kaczaját, a kik biztositották, hogy megrabolják ő nagyságát két napra férjétől, ha oly nagyon nehezen engedi utnak.

Géza maga is nevetve ölelte át Rózsit.

— Ne félj édes, nem marad soká a te majmod nélküled.

A fiatal asszony fázva huzta össze nyaka körül a finom haraszt kendőt. A májusi üde levegő, melyet máskor tágult tüdővel lehelt be, mintha szürke hüvösséggel borzongatná! Kedvetlenül vonult vissza szobájába. Nem jól érezte magát. Az első egyedüllét olyan ridegen fogta körül, a mit nem értett, nem tudott magának megmagyarázni. Mintha valami baljós sejtelem gyötörné.

Idegesen nyult az asztalon fekvő könyv után és még idegesebben dobta el magától. Az utolsó hónapok minden mézédes emléke merült fel lelkében és a fagyasztó sejtelem, hogy mindez nem jön többet vissza soha.

Ebbe az állapotba szinte belebetegedett. Mikor másnap a kocsirobogást meghallotta, a fiatal asszonyok ideges evtázisával rohant ki férje elébe. Aztán fáradtan dölt karjaiba.

— Csakhogy itt vagy, édes — édes majmom; azt hittem nem jösz vissza.

Géza meglepetten nézett rá, aggódva kérdé

megtudják érteni az ő egyszerű nótáikat, el tudják siratni a Pálfy István szomoru históriáját.

Csak nagy ritkán rándulnak le egyik-másik nagyobb alföldi városba, hogy elcsinálják azokat a derült ég alatt született nótákat, amelyeknek bölcsőjét a hortobágyi hét árva fenyő mellett ringatták, . .

*

Az idősebb, Magyari Kálmán most készül házasodni, a fiatalabbik, Magyary Imre már feleséges ember, a Radits Béla leányát birja.

Kálmán egy pár igen csinos népdalt szerzett, s nem lehetetlen, hogy képzeletében már meg van annak a menyasszonyi-dalnak a melódiája, melyet a lakzin az ország hat legjelesebb zenésze fog eljátszani.

Mindkét Magyary jeles muzsikus, s igy nem csoda, hogy az aradi közönség — mely már tavalyról ismeri — nagyon megszerette őket s bizonyos, ha nemcsak ma és holnap játszanának is, mindig tömve volna a Nagy Lajos kertje, honnan reszketve szállanak szét a légben azok az egyszerű rokonszenves nóták, melyeknél csak azok egyszerűbbek, egyenesebbek, akik elhuzzák . . .

HRYLOS.

Városi közügyek.

Arad a mult hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tek. Törvényhatósági Bizottság.

Az 1894 évi junius hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségi viszonyok e hóban kedvezőeknek jelezhetők. A járványos — ragályos betegülések és halálozások száma csökkent.

A felmerült betegülések közül a hurutos tüdő, és bél bántalmak, továbbá a gümőkoros betegülések leggyakrabban jelentkeztek.

A heveny fertőző bajok közül a kanyarójárvány nem vett nagyobb kiterjedést a hó folyamán csak 50 betegülési eset volt bejelentve, melyek közül 1 halálos végű volt.

A járványosan uralgó difteritisz örvendetesen csökkent s e hóban csak 13 eset volt bejelentve.

Városrészek szerint betegült a belvárosban 6, Gáj külvárosban 3, Pernyavában 4.

Kor szerint betegült: 1—5 éves 6; 6—10 éves 6, 11 éves 1. Meghalt difteritisben 4. Más ragályos-járványos kór alakok közül a vőrheny 5, a bárányhimlő 2, a typhus 1 esettel volt bejelentve.

A trachomás betegek száma volt május hó végén 17, szaporodott 4, gyógyult 7 maradt 14; a kórházban kezeltetik 13, idegen 9. Elhalt összesen 38 egyén, 45 férfi, 43 nő, az elhaltak között helybeli 79, idegen 9.

Baleset következtén meghalt 2, halva született 9.

A városi lakosság halálozási évi aránya 1000 : 21.5.

A megyei kórházban ápoltatott 321 egyén, az izraeliták kórházában 14, összesen 335; ezek közül gyógyult 143, javult 34, meghalt 13. Az ápoltak között helybeli illetőségü volt 22.

A népesedési viszonyok kielégitőknek tekinthetők; az uj szülöttek száma a halálozásokét 48-al meghaladta.

Elve született 127 gyermek, 72 fiu 55 leány, törvényes 110, törvénytelen 17. A születések évi aránya 1000: 30.7. Házasság köttetett 38.

A személy és vagyon biztonság nagyobb mérvü bünesetek által megzavarva nem volt.

A 25 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 21 esetre nézve kinyomoztattak.

A kihágási biróságnál május hóról elintézetlen maradt 9 ügy, junius hóban befolyt 288, elintézés alatt állott összesen 297, ebből elintéztetett 230, a biróságokhos áttétetett 67.

Letartóztattatott, részben elővezettetett 104 egyén, ezek közül elitéltetett 82, a biróságoknak átadatott 22, kiutasittatott 21.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyaltatott és elintéztetett 41.

Letartóztatva volt 58 egyén, eltolonczoltatott 39, rendörileg büntettetett 19.

Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 459 cseléd és 937 gyári munkás.

A vendéglőkben szállva volt 876 utas.

A szolgálati viszonyokból eredő panasz gyaltatott 10, büntettetett 7 cseléd.

A kapitányi havatalnál, mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 13 iparos, 8 kereskedő; iparát áthelyezte 1 iparos, 1 kereskedő; megszüntette 4 iparos 1 kereskedő. A tanoncz lajstromba bejegyeztetett 2 iparos, 1 kereskedő tanoncz; felszabadult 6 kereskedő tanoncz. A tanviszony megszünt 1 kereskedőnél.

Iparkihágási ügy tárgyaltatott 3, büntettetett 2 iparos, 10 kereskedő, 2 segéd. Munka könyvet kapott 16 segéd, azzal jelentkezett 25, ideiglenes igazolvánnyal jelentkezett 1.

A városi Szegény ápoldában elhelyezve volt, 58 egyén, juniusban felvétetett 3, kibocsájtatott 1, meghalt 3, maradt a hó végén 57. Elelmezésükre 1743 adag meleg étel, és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesitett szegények száma volt 363, juniusban felvétetett 4, a segély megszünt 3-nál maradt a hó végén 364.

A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 63.

Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt május hó végén 165, juniusban bejelentett 8, elvitetett 3, maradt a hó végén 170.

(Vége következik.)

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi julius hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésben tárgyalás alá kerülendő ügydaraboknak.

15. A polgármester előterjesztése Pajk Demeter kerületi rendör-biztos nyugdijazás iránti kérvényére.

16. A gazdasági szék jelentése a Kohn Dávidné által tartott szinházépületi bolthelyiségek bérbeadása iránt.

17. A tiszti ügyészség jelentése — az Aradmegye által épitett lovassági laktanya kiépitése végett és gyakorlótérül átengedett területekre nézve kötött szerződés jóváhagyása iránt.

18. A nagym. belügyminiszterium intézvénye, melylyel a vizvezetéki és a csatornázási szabályrendeleteket jóváhagyja.

19. A tiszti ügyészség jelentése Göczö Tamás és nejével, Igaz Györgygyel, Sági Jánossal földhaszonbérlet.

20. Ugyanaz Pellegrini Dáviddal a vágóhid-utczában teljesitendő csatornázás

21. Ugyanaz Reisinger A. S. sel faleraköhely-bérlet.

22. Ugyanaz Sztanity Mátyással a Sina-utczában, továbbá a Révai- és Batthányi-utczákban teljesitendő utépitési munkák iránt kötött szerződések jóváhagyása iránt.

23. A tanács jelentése Gyarmati András, Pelha Mátyás és Lénárd Imre által emelt uj épületek községi adómentességének engedélyezése iránt.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

Megyei közügyek.

Aradmegye a mult évnegyedben.

— Az alispán jelentéséből. —

A törvényhatóság közbiztonsági állapota kielégitő.

A személy és vagyonbiztonság ezen évnegyed folyamán is több esetben megtámadva volt ugyan, az esetet azonban általában nem oly jellegüek, melyek a közbiztonság állapotát megzavartnak mutathatnák.

Előfordult ugyanis:

a) A személy biztonság ellen Buttyinban egy gyilkossági, Pomegest és Ménes községekben 1—1 ember ölési eset, Szabadhely, Ménes, Honcsisor, Almás, Diécs, Revetis, Báltyele és Buja községekben 1—1 sulyos testi sértés, — végre Borosjenön 3, Sikulán 2, Ó-szt. Anna, Pankota, Csermő, Gyarmata, Apáti Monyásza és Gurba községekben 1—1 könnyü testi sértési esettel.

A személybiztonság elleni ezen támadások tettesei valamennyi esetben kézre keritye és feljelentve, illetőleg a büntető igazság szolgáltatásnak átadva lettek.

b) A vagyonbiztonság ellen intézve előfordult Kujeden, Ternován és Borosjenön 1—1 betöréses lopási eset, továbbá Szemlak, Pankota, M.-Világos, Csermő és Borosjenő községekben 4—4, Kurticson és M.-Pécskán 3—3, Kuvin, Glogovácz, Repszeg, Sikula és Simonyifalva községekben 2—2, végre Szt.-Leányfalva, Szabadhely, Zimándköz, Zsigmondháza, Ó-Pécska, Uj-Szt-Anna, Ó-Szt-Anna, Kerek, Magyarád, Kovaszincz, O-Világos, Bokszeg, Berza, Moroda, Menyháza, Borossebes, Almás és Zaránd községekben 1—1 kisebb lopási esettel. A radnai főszolgabirói járásban szintén felmerült 18 kisebb lopási eset, de hogy mely községekben, a főszolgabirói jelentésben feltüntetve nem lévén, magam nem mutathatom ki.

A vagyonbiztonság elleni ezen támadások esetében mint a tettes, mint az eltulajdonitott tárgyak 46, csak a tettes két esetben került kézre, 9 esetben pedig a tettesek és eltulajdonitott tárgyak iránti nyomozatok folytattatnak.

Tüzeset az elmult évnegyed folyamán 66 esetben fordult elő, melyek közül 5 az aradi, 3 a pécskai, 24 a világosi, 4 a nagyhalmágyi, 1 az eleki, 10 a borosjenői, 6 a borossebesi, 0 a randnai, 3 a ternovai járásokra esik.

A tüztámadásnak oka 25 esetben gondatlanság, vagy véletlen szerencsétlenség, 17 esetben gyanithatólag gyujtás volt, a többi 24 esetben pedig kipuhatolhatlan maradt.

A gyujtási gyanuk esetében a tettesek kipuhatolása irént minden esetben nyomozás eszközöltett, a gyujtás tettese azomban csupán egy esetben volt kipuhatolható.

A tüzesetek külömben általában kisebb jellegüek voltak.

A tüzesetek által okozott kár értéke mindössze 20,208 frt 08 krra volt becsülve, a melyből biztositás folytán 16,791 frt 48 kr. megtérült.

A közegészségügyi viszonyok csaknem általában kielégitők voltak, igy a beteg mozgalom az előző évnegyedinél kisebb volt és a meghaltak száma is aránylag alább szállt.

A hurutos bántalmak közjellegü számban jelentkeztek és türhetően is folytak le, számos esettel voltak még képviselve a lobbos és gümős tüdő betegségek, lefolyásuk azonban szintén kielégitő volt.

A heveny fertőző korok járványos jellegükből sokat engedtek, előfordult mindazonáltal a roncsoló toroklobb Muszka, M.-Bodzás, Elek, Fakert, Uj-Panát, Taucz, Gyulicza, és Alm.-Kamaráson, a kanyaró, pedig Világos, Uj.-Szt.-Anna községben és az ötvenesi pusztán, Elek, Fakert, Uj-Panát és Gyulicza községekben a roncsoló toroklobb, Világoson és az ötvenesi pusztán pedig a kanyaró meg is szünt.

Órvos rendörileg megvizsgáltatott 224 egyén, 36 hulla, ebből egy boncolás volt.

Az élelmi szerek, italok, iskolák valamint a nyilvános helyek pontosan ellenöriztetvén, rendetlenségek elő nem állottak.

A közegészségügyi szolgálat rendes menetü volt.

(Folytatása következik.)

— De édesem, csak nincs talán valami baj itthon.

— Nincs, nincs, ha már itthon vagy.

Pedig volt, nagy baj volt. A kis babaasszony megbetegedett. Olyan hirtelen, olyan váratlanul jött a settenkedő láz. Az asszony égett. Szemei fényleltek és egész testét remegő reszketés járta át.

Géza rémülten hajtotta cselédeit orvosért, mamáért. Mire ezek megérkeztek Rózsi már ágyban feküdt. Nem türt maga mellett senkit, csak a férjét.

Két hosszu hétig tartott a tusa az egészséges fiatalság és a sorvasztó láz közt. Két hétig nem volt eszméleténél. Szép formás keze lesoványodva csüngött alá.

Egyszer aztán felemelte a lehullott kezét. Szemeit felnyitotta és megfogta a Géza kezét. Lassan, erőtlenül oda emelte homlokára, aztán visszahanyatlott. A vékony ajkak susogásra nyiltak szét. Géza ijedten hajolt föléje. Az erős izmos férfi megtörve borult le az ágy előtt. Csak egy sóhaj volt, a mit hallott. Lehelletszerü sóhaj, szinte sejtette csak az értelmét.

A lecsukott árnyékos szempillák még egyszer felnyiltak, nem erről a világról való lény sugárzott alóluk.

— Majmom . . . édes majmom te. . .

. . . Aztán lecsukódtak örökre a szempillák. . .

KATANG.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 765.0 milliméter, délután 2 órakor 764.0 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 19.7, délután 2 órakor C° + 27.6. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor EN. 4, délután 2 órakor EN. 5. **Felhézet:** reggel derült, délután félborult. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** csepegés.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 7. —

Száraz. — Meleg.

HIREK.

Julius 7. Szombat. Róm. kath. naptár: Villibald. — Protestáns naptár: Villibald. — Görög-keleti naptár (junius 25.): Febrónia. — A nap kél 4 óra — perczkor, — nyugszik 7 óra 36 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

Julius 9. Aradmegye évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

— **Közigazgatási bizottsági ülések.** Aradmegye és Aradváros közigazgatási bizottságai ma, szombaton tartják julius havi üléseiket és pedig a megyénél reggel 9, — a városnál délután 4 órakor. Az ülésekre e helyen is figyelmeztetjük a két bizottság tagjait.

— **Huszárok érkezése.** A 3-ik csász. és királyi huszárezred törzse Temesvárról tudvalevőleg szintén Aradra helyeztetett át. Az ezredtörzs, mint értesülünk, már uton van. Ez 24 emberből s 29 lóból áll és Orel kapitány vezetése alatt érkezik meg, mig Gaudernak ezredes, ezredparancsnok, valamint Enzenberg gróf és Gunesch hadnagyok f. hó 9-én, hétfőn érkeznek Aradra. A 3. huszárezred 2. eskadronja, a mely Tatarczy alezredes parancsnoksága alatt Fehértemplomban állomásozott, szintén Aradra helyeztetett át. A helyben levő 43. és 83. gyalogezred tisztikara élén Hoffmann tábornokkal a derék huszártisztektől elbucsuzván, estélyt rendeztek a „Hallesz"-féle vendéglőben, a hol a huszárokat és parancsnokokat Hoffmann tábornok élénk tetszésben részesült pohárköszöntőben éltette. A huszárok katonai erényükért, szigoru, pontos törvénytiszteletükért, ugy a gyalogság, mint a közönség előtt állandó tiszteletben részesültek. Tatarczy alezredes megköszönte a kiválé figyelmet, szives barátságot s jó emlékükbe ajánlta az ezredet. Ez az eskadrón is legközelebb megérkezik már Aradra.

— **Ó-hitűek ünnepe.** A tegnapi gör. kel. szent Iván ünnep alkalmából d. e. 10 órakor az aradi gör kel. román és szerb templomokban ünnepi istentisztelet volt, melyen a hivek nagy számban jelentek meg.

— **Iparhatósági közgyülés.** Arad város iparhatósági megbizottainak szépen látogatott közgyülése folyt le tegnap délelőtt Tabakovics Emil elnöklete alatt. Az évnegyedes közgyülésen beszámoltak a tanoncziskolák látogatásáról, a gyárak szemléje és vizsgálatáról, valamint a tanonczszabaditásokról.

— **Tornászok estélye.** Az „Aradi Tornaegyesület" választmánya junius 30-án tartott gyülésében elhatározta, hogy a nyári tornaévad bezárása alkalmából ma este a városligeti vendéglőben társas estély tartatik, melyre az egyesület összes t. tagjai tisztelettel meghivatnak. Étkezés étlap szerint. Az estély kezdete 8 és fél órakor. Aradon, 1894 julius 7-ikén. Az elnökség.

— **Aradi trafikosok Budapesten.** A dohánytőzsdések vasárnapi munkaszünetének ügyében inditott mozgalom egyre nagyobb mérvű lesz s mint értesülünk, eddig 48 város részéről mintegy 1500 tőzsdés csatlakozott a mozgalomhoz. Az aradi dohánytőzsdések testületileg utaznak fel az országos értekezletre, a mely julius 8-án délután 3 órakor lesz a Széchenyi-kioszkban. A programm a következő: Délután 3 órakor gyülekezés a Széchenyi sétatéren. A vidéki küldöttségek hivatalos fogadtatása. D. u. 4 órakor az értekezlet megnyitása az előkészitő bizottság által szerkesztett inditványok előterjesztése és azok megvitatása. Esetleges inditványok tárgyalása. A vasárnapi munkaszünet tárgyában hozott határozat megállapitása és kihirdetése. Egy végrehajtó bizottság szervezése. Az értekezlet után társasvacsora e Széchenyi-kioszk külön fenntartott kerti helyiségeiben.

— **A honvédség fegyverraktára.** Az aradi honvédgyalogság laktanyájának udvarán a város egy fegyverraktárt akar épitettni. Az erre vonatkozó terveket, s a költségvetést a honvédelmi miniszter tegnap jóváhagyólag küldötte be a városnak. Az épitésre vonatkozó árlejtést közelebb tartja meg a gazdasági szék.

— **Életmentő molnárok.** Csornek Mitru és Joveszku Sofron solymosi molnárok — mint levelezőnk jelenti — munka közben észrevették, a mint a partról egy nő a Marosba veti magát. A két molnár hirtelen csólnakra szállt és sikerült nékik a boldogtalan asszonyt a hullámokból élve kifogni. A szerencsétlenasszonyt e tettre boldogtalan szerelem késztette.

— **Felrobbant dinamittöltény.** Régi módi ember Dragits Konstantin, kiszitói lakos. Nem is zónán jött be Aradra, hanem ugy pusztai módra — lovon. A „Magyar király"-ba szállt. Ott kivánta keresztülharczolni az éjszakát, hogy másnap vásárra vigye a lovat. Mikor a harmadik spriczczert szedte befelé, irtózatos dördülés hozta ekszt ázisba a czálkelnert, ki ijedten tapasztalta, hogy Dragits Konstantin lefordul a székéről. Orvosért, rendőrért futottak. Ekkor derült ki, hogy az olah zsebében egy dinamittöltény robbant fel, melyet mint bányamunkás zsebelt el. A löveg Dragitsnak egy ujját szakitotta el, s a lágyékán sebezte meg sulyosan. Tisch Mór dr. kerületi orvos bekötözte a sebeit, s be akarta szállitani a sebesültet a közkórházba, de az nem állt kötélnek, mondván, hogy még ma vásárt akar csapni a lovával.

— **Beborult a susztertallérokat.** Lefujtak a kofák és inasgyerekek mulatságának. Vége a „patkózás"-nak, már amint a szurtosképü nebulók, leghazardabb játékukat nevezni szokták. A négy krajczárt érő susztertallérokat, meg a két hatosokat ez év végén bevonják a magánforgalomból, s az állampénztáraknál is csak jövő év végéig-fogadják el fizetés fejében. Azért, akinek sok a négykrajczárosa, s fél hogy értéket veszt általuk, adjon tul rajtuk hamarosan, ha másképen nem, hát fizesse el — adóban.

— **Védekezés a hesszeni légy ellen.** A hesszeni légy pusztitása köztudomásu, ebben az évben oly nagy arányokat öltött, hogy a földmivelési miniszterium szükségét látta az óvrendszabályok kinyomatásának. Ezen kinyomatott óvrendszabályok több példányát kapta meg tegnap az aradvárosi tanács, terjesztés végett. A főbb óvszabályok a következők: a hesszeni légy által fertőzött területek szonnal az aratás után felszántandók. A vetést csak október 6—8-án kell megkezdeni. A tavaszszal megrongált vetéseket azonnal ki kell szántani, hogy a légy pusztitásának gát vettessék.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A nagyhalmágyi önkéntes tüzoltó-testület alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium a bemutatási záradékkal ellátta.

— **Gyöngéd kezek.** Epen mikor lehajolt, hogy kifizesse a kialkudott török papucsot, akkor érezte, hogy a szoknyája zsebében idegen kéz kotorász. Egy intelligens kinézésü, jól öltözött hölgygyel találta magát szemben, kinek ijedtében nyitva maradt a szája. Egy kis asszonyi csetepaté után, melyre az egész nagy piacz összefutott, bekisérték az enyveskező delnőt, ki utközben tiz-tiz pongőt kinált a majdnem káros feljelentőnek, meg a rendőrnek, hogy csak bocsássák szabadon. Szárazföldi hajótörése után az alkapitány elé került, hol magát Henglerné, Orgován Terézia, borsodi illetőségü kereskedő nejének vallotta. Amint mondja, most Kolozsvárról jött s csak ezért került Arad felé, hogy itt egyet-mást bevásároljon. A rendőrség, tekintettel feltünően nagy kerülőutjára, szavainak igazságában mind e perczig kételkedik.

— **Megérdemelt elismerés.** Braun Frigyes aradi akadémiai festőmüvészt most legutóbb ujra elismerésben részesitették. M.-Pécska község testülete ugyanis lefestette Kossuth Lajos arczképét Braun Frigyessel és a kitünően sikerült arczképet már le is lepleztek Pécskán. Most jegyzőkönyvi kivonatban értesitették a község köszönetéről az arczkép sikerült festéséért. A tehetséges festőmüvészre mi is szivesen hivjuk fel a figyelmet.

— **Népünnepély Makón.** Makón a városi tisztikar Szent-István napján nagyobbszabásu népünnepélyt rendez. A tiszta jövedelmet jótékony czélra forditják.

— **A munka áldozata.** Móna Tódor borossebesi lakós — mint levelezőnk jelenti a borossebesi kőbányában dolgozott. A napokban a munka folyama alatt egy óriási kődarab, minden külerő behatása nélkül kimozdulva lezuhant és az alatta dolgozó munkás, Móna Tódort agyonvágta.

— **Lemaradt utazó.** Ujbessenyőről rándult be Aradra Jordán János, ki — mészáros lévén — husban és könnyü nyári kabátban utazik. A városi laczikonyhában kelleténél kissé tovább talált eldiskurálni, s igy történt, hogy a temesvári vonathoz akkor érkezett ki, mikor az már indulóban volt. Ez azonban nem gátolta bajnok Jordán Jánost abban, hogy utána ne ereszkedjék a vasutnak, s arra fel ne kapaszkodjék. De mielőtt beugorhatott a kupéba, lecsipték, s bekisérték a rendőrségre, hol csak nagyon kis birságot kért. Ugy is eléggé meg van avval büntetve, hogy hazajuthatására megreszkirozott tornamutatványa nem sikerült.

— **Ovatos.** Krispindly ur fenyegetődzik:

— Majd megmutatom én annak a haramiának . . . Azonnal levelezőlapot irok neki és legazemberezem.

— Nyilt levelezőlapon.

— Bizony.

— Vigyázzon, annak nagyon sulyos következménye lehet. . . Rágalomnak minősitheti eljárását és. . .

Krispindly ur megszeppen.

— Ugy? No, majd boritékba teszem a levelezőlapot.

— **Sánta mikor sánta.** Szemrevaló fáta Janku Juliska aradi leányzó, de nagyon veszedelmes. Lop, mint a szarka; ha pedig a tolvajlásba belefun, mankót vesz a hóna alá, s azon a réven, hogy ő sánta — koldul. Tegnap páros nap lévén, lopott egy erszényt, melynek tartalmát kiüritette, szerencsésen el is költötte. Az üres tárczát később megtalálták, s ugyanekkor konstatálták, hogy Janku Juliska a nagy sietségben nem vette észre a papirok közt elrejtett aranypénzeket. A tolvajnőt elfogták, s mivel már többizben volt büntetve, átkisérték a vizsgálóbirósághoz.

— **Még csak hadnagy.** A pisze oru kisgyerek ott sivalkodott a karján, mikor az alkapitány elé állt.

— Nagy panasszal jövök tekintetes alkapitány ur!

— No mi baj? — kérdezi Nyáry Béla.

— Meglopnak instálom.

— Kicsoda?

— A Kapitány Pepi.

— Biztos benne?

— Tökéletesen.

— Abban is hogy Kapitány!

— Abba is. Meglehet ugyan, hogy még csak hadnagy az akasztófa, mert nagyon fiatal, de azért csak ő emelgeti el a tejes köcsögöket, meg az azonuj párnaczihákat, erre akár eskü is merek tenni.

Most kapitány Pepi mérget vehet rá, hogy ülni fog.

— **Furcsa eset** történt a napokban Nagyváradon. Valóságos finánczkomédia, a mely a pénzügyminisztérium felsülésével végződött s mely nem tartozik a mindennapi esetek közé.

Szűzdohány után kutattak Nagyváradon és pedig a finánczok lakásain. Azok ellen indult meg a hajsza, kik rendesen maguk inditanak hajszát mások ellen. Még csak elképzelni is bolond a helyzetet. — A mint egy finánczs a rendőrök kiséretében megjelenik a többi kollegájánál és arra szólitja fel, hogy csak adja elő a szűzdohányt szépszerével, mert másküllönben baj lesz. Es a mint felkutat a hajlékban mindent. Megnézi a szekrényeket, keres az ágynemü között, fölmegy a padlásra, végig szaglászsza a pinczéket és nem hagyja vizsgálat nélkül még a tyukólat sem. A gyanusitott persze szakértelemmel nézi, sőt birálgatja is a kutatást, a miben nagy mester ő is. Hát bizony ugy történt. Nagyváradon sorba motozták a finánczokat, mert a pénzügyminisztériumhoz följelentés érkezett. A vizsgálat vezetésvel kolozsvári finánczokat biztak meg, a kik váratlanul lepték meg kollégáikat, de hiába, mert semmi tiltott dolgot sem találtak náluk. Kitünt, hogy a nagyváradi finánczok jóravaló, derék emberek, a kik trafik-dohányt szivnak és nem tartanak maguknál csempészett dolgot. A pénzügyminiszter finánczai tehát felsültek, hiába rendelvén el a házkutatást.

— **Orgyilkos fiu.** Bolvasnicza községben Avramovics Mada parasztgazdát álmában megtámadta a saját 22 éves fia és késsel össze-vissza szurkálta. Az öreg jajgatására a szomszédok összeszaladtak, az orgyilkos fiut megkötözték és átadták a csendőröknek. Tettének indoka egy régóta huzódó örökösödési pör, amelynek kimenetelétől félt. Az apa életveszélyes sebeket kapott és halálán van.

— **Diktáló gép.** A találmányaiból kifogyhatatlan Amerika legujabb e nemü ajándéka az a fonográf szerkezetéhez hasonló gép, a melybe az ember a beszédet bele mondja s a hanghullámok nyomán a Morse-féle táviró jegyeihez hasonló pontok és vonalak támadnnk az egyenletesen forgó viaszpapiroson. De arról hallgat az uj találmány hire, hogy e jelek vajjon elolvashatók e, avagy csak ugyanugy használhatók, mint a fonogramm, a melyet megint csak a készülékben megszólaltatva lehet értékesiteni. — Utóbbi esetben legföllebb valamely javitott szerkezetü fonográfról lenne szó, a mi valószinü is, holott a hangzatosabb diktáló gép csak a nagyobb szenzáció kedveért van a megvedlett fonográf elé csörditve.

— **Öt párbaj.** A párbalyozási mánia megint szépen virágzott Nagyváradon. Csattognak a kardok, durrog a pisztoly, hanem azért nagyobb baj nem esik. Nehány csepp vér, nehány szál cserna, amivel az orvos a sebet bevarrja, annyi az egész. Ezen a héten pár nap alatt öt lovagias affaire is nyert fegyveres megoldást Nagyváradon. Hiába no, csak kezd a párbaj a divatból kimenni . . .

— **Temesvár fejlődése.** Temesvár fejlődésének, de különösen závartalan közlekedésének már régtől fogva egyik akadályát képezték a belváros közvetlen közelébe elvezető vasuti vágányok. Ezeknek távolabbra helyezése tárgyában tegnap volt Balogh Gyula miniszteri osztálytanácsos elnöklete mellett a közigazgatási bejárás. Ezen alkalommal elhatározták, a sáncz-árkok melletti vágányokat nagyobb távolságban helyezik el a várostól.

— **Ujságirók nemzetközi kongresszusa.** Julius hónap 9-én kezdődik Antwerpenben az ujságirók nemzetközi kongresszusa. Julius 10-én nagy estély lesz az állatkertben, 11-én pedig a kongresszus Brüsselbe megy, a hol az ujságirókat a városházán ünnepiesen fogadják s tiszteletükre bankettet adnak. A kongresszuson érdekes felolvasásokat fognak tartani Clayden, az Institufe of Journalists elnöke, az ujságirói egyesületekről, Fischer, a Standard szerkesztője, az ujsághirek szellemi tulajdonságairól, Heinzmann-Savino, az antwerpeni Matin szerkesztője a kezdő ujságirók szakszerü oktatásáról.

— **Küldöttség Wekerlénél.** Csaba város képviseletének tizenöt tagból álló küldöttsége pénteken délelőtt nyujtotta át a város diszpolgárságáról szóló oklevelet.

— **A magyar nyelv Pozsonyban.** A középiskolák miniszteri tanterve megengedi, hogy az ország oly vidékein, a hol erre szükség van, a magyar nyelv tanitói a német rovására megszaporithatók. Ez engedély következtében a pozsonyi állami főreáliskola tanári kara elhatározta, hogy a legközelebbi iskolaévtől párhuzamos két első osztályban a magyar nyelvet hat heti órában a németet ellenben csak négy órában tanitja. Ez az elhatározás mindenesetre jellemző és dicséretes.

— **Halál versenyuszás közben.** Pancsován két kereskedősegéd a napokban a szabad Temesbe ment fürdeni. Az egyik versenyuszást ajánlott és egy kalapot dobott a másik part felé, hogy ki hozza azt előbb ki a visből. Panics az egyik segéd, már-már elérte, mikor hirtelen elhagyta ereje és a viz alá merült. Valószinüleg görcs fogta el. Még egyszer felbukkant ugyan, de senkise érkezvén segitségére, a vizbe fulladt. Még az nap este megtalálták hulláját a halászok.

— **Felségsértő tanuló.** Triesztben, két havi sulyos börtönre itéltek egy tizennégy éves tanulót, felségsértés miatt. A fiatal diákot, ki az irredentáért lelkesedett, saját tanárai jelentették föl és néhány héttel ezelőtt a per megindittása miatt viharos jelenetek folytak le a trieszti városházán. Az osztrák kikötőváros olasz lakossága körében a fiatal tanuló perbefogatása és elitéltetése miatt nagy izgatottság uralkodik.

— **Carnot halálának legendája.** Mint annak idején Rudolf trónörökös haláláról s minden nevezetesebb emberről, Carnot haláláról is a czifrábbnál-czifrább s képtelenebbnélképtelenebb legendák kelnek szárnyra. Ilyenkor kezdünk kételkedni valamennyi nevezetes történelmi alak halálának olyan körülményeiben, aminőkre a história tanit bennünket, még ha azok a történelem előadása szerint egész polgári msdon, ágyakban haltak is meg. A párisi nép egy része egész komolyan beszéli, hogy a kormány már rég el akarta tenni láb alól az elnököt, mert becsületes ember volt. Ez jellemző az elharapózott korrupczióra nézve. Ezért sürgette, hogy menjen Carnot Lyonba, s ott csak felületesen és gondatlanul őriztette a rendörséggel; sőt a gyilkost is a kormány fogadta föl, s vérdiját előre kifizette öt frankosokban. Ezt a históriát minden mosónő tudja Párisban. Egy élczlap pedig a szocializlistákra fogja rá, hogy ugy fogadták fel a gyilkost. Meg is rajzolja képében: a középen van egy vadképü olasz, aki kést tart a kezében, oldalt egy készpénzes zacskót nyujt feléje, a másik oldalon pedig egy kéz előre mutat s alá van irva: Lyonba. A szöveg magyarázza, hogy a kezek szocziálista kezek. Hanem hogy Carnot meggyilkolása az egyszerü nép zömét mennyire meginditotta, mutatja az, hogy ezerek és ezerek vándoroltak az Elyseéhez, asszonyok, gyermekeikkel s várták egy óráig a hosszu sorban, mig odajuthattak, hogy beirják a nevüket a résztvevők könyvébe. Ilyen megjegyzéseket irtak be: Gyáva ellenségeinek áldozata! Te jól voltál, azért tettek el az utból! A nép hálás és megboszul, stb. Számosan ellankadva dőltek a lámpáknak, rácsnak falnak, a hogy lehetett, annyira ki voltak merülve a várakozásban, de vártak, hogy bejuthassanak s beirhassák nevüket a látogatók könyvébe. Dufferin marquisné a szomszédos palotából látta azt, es szolgáival egy csöbör ivóvizet meg poharakat vitetett ki, hogy ellankadt emberek felüdüljenek. Főleg az asszonyoknak és a gyermekeknek tett ezzel nagy szivességet. Többen cseresznyét vettek és kosárszámra osztogatták a gyermekeknek.

— **Pályázatok.** Négy III. osst állami állatorvosi állásra a földmivelésügyi miniszteriumnál 15 nap alatt; — adótiszti állásra a kolozsvári kir. adóhivatalnál 14 nap alatt; — több pénzügyőri vigyázói állásra a dévai pénzügyigazgatóságnál 6 hét alatt; — pénzügyőri szemlészi állásra a szalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt; — pénzügyi segédtitkári állásra a nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt.

Megdöbbentő szerencsétlenség.

— Beniczky Gábor halála. —

A fővárosban a legszélesebb körökben óriási megdöbbenést és igaz részvétet keltett csütörtökön az esti órákban elterjedt hir, hogy Beniczky Gábor nagybirtokos, a förendiház tagja, véletlen szerencsétlenségnek esett áldozatul.

A szerencsétlenül járt férfiut ugyanis Máramaros-Sziget közelében, a sziklák között, összezuzva, holtan találták; s nagyon erős a valószinüség, hogy a hegyek közöttjártában alázuhantamélységbe és ugy lelte halálát.

Mire ráakadtak, akkor már megdermedt hulla volt.

A Hiób-hirt a következő lakonikus távirat hozta meg Földváry Mihály alispánnak:

„Beniczky Gábor ma délelőtt Máramaros-Szigeten váratlanul meghalt. Temetése szombaton lesz Cinkotán.“

Beniczky Gábor nagybirtokos, Cinkota tulajdonosa, legidősebb fia volt a gödöllői kerület egykori képviselőjének Beniczky Ödönnek és unokaöccsse Beniczky Ferencznek, Pestmegye főispánjának.

Pestmegye közigazgatási életében jelentékeny szerepet játszott.

A lótenyésztés körül, mint a megyei lótenyésztési bizottság elnöke, nagy tevékenységet fejtett ki.

Politikával egyáltalában nem foglalkozott, habár tagja volt a förendiháznak; hanem pótolta müködésével gazdasági és közgazdasági téren azt, a mit a politikában elmulasztott.

Egyik alapitója és igazgatója volt a budapesti központi tejcsarnoknak, a mely ma már megállapitott jó hirnevü üzlet, melynek sok gazda veszi hasznát.

Egyike volt azoknak, a kik a kisbirtokosok védelmére és támogatására megalakitották a pestmegyei hitelszövetkezetet. Pestmegye törvényhatósági bizottságának is egyik kitünő tagja volt. Bárha nem tartozott a leggazdagabb magyar földbirtokosok közé, mégis mint rendezett viszonyok között lévő vagyonos ember, sokat áldozott a magyar irodalomra és müvészetre is. Mellékesen foglalkozott lósporttal is, s müködését e téren a lovaregyletben fejtette ki.

Általában a köztéren szorgalmasan müködő derék férfiu volt, a társadalom benne kiváló munkást, derék uri embert veszt.

Hogy mi okoztu halálát, egyszerü baleset-e, vagy más sajnos körülmények, azt ez ideig nem tudni.

A szomoru tény csak az, hogy egy viruló férfiu élete legjavában nincs többé. Beniczky Gábor házas ember volt. Evekkel ezelőtt vette feleségül gróf Keglevich Béláné, Batthyány Ilona grófnőt, a martyrhalált halt néhai Batthiány Lajos gróf, Magyarország első miniszterelnökének leányát.

Beniczky Gábor temetése vasárnap délelőtt lesz a család ősi birtokán — Czinkotán.

A részvét az elhunyt családja iránt általános.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Két nap az államfogházban.

— Párbaj-tárgyalás. —

Az Atlasz-Mandovszky-féle, két év előtt végbement kard-párbajnak tegnap volt a végtárgyalása az aradi kir. törvényszéken.

A végtárgyalás minden különösebb mozzanat nélkül, simán folyt le.

A párbajra szolgáltató okot, Mészáros Tivadar kir. alügyész kivánságára előbb Atlasz Ede dr., majd Mandowszky Richárd adta elő egész körülményesen.

Atlasz Ede dr., izgatott, szinte remegő hangon mondta el, hogy Mandowszky Richárd volt aradi hirlapiró tudósitása folytán a fővárosi lapok akkori menyasszonyának, mostani feleségének családját milyen kiméletlenül piszkolták le, hazug és álhirt hirdetve Blau Sárikáról, ki ez által mintegy meg lett becstelenitve. Ő tehát, midőn a soborsini állomáson találkozott Mandovszky Richárddal nem is tehetett másként, mint a hogy tett, t. i. hogy Mandowszkyt arczul verte.

Utána Mandowszky mondta el ujra az egész esetet.

Miután a szekundánsok vallomásaikra, hogy ők a békekisérletet megtették, megesküdtek, Mészáros Tivadar alügyész az elnöklő Zubor Gyula felhivására megtette a vádinditványt.

Röviden szólt és egyszerüen a párbajvivők megbüntetését kérte.

Atlasz Ede dr. nevében Kell Lipót dr. szólt, telhozva, hogy védencze olyan erkölcsi kényszer alatt állott és oly felizgatott kedélyhangulatban volt a tettlegesség elkövetésekor, melyet be kell tudni enyhitő körülménynek, ezért tehát kéri felmentését.

Madowszky Richard önmagát védő szavai után a törvényszék visszavonult tanácskozásra.

Rövid tanácskozás után kihirdették az itéletet Ő felsége a király nevében, mely szerint ugy Mandowszky, mint Atlasz két-két napi állam fogházra itéltetett. Az elitéltek és a kir. alügyész is megnyugodott az itéletben.

—

§ **Vizbefult gyerek.** Nagy Ferenczné, zsigmondházi lakosnő gondjaira bizták Tóth János 10 éves fiut, ki arról volt nevezetes, hogy végtelen vasott gyerek volt, a mely dolog különben nem ritka 10 éves fiuknál. Ennek a Tóth Jánosnak — szenvedélyes fürdöző lévén, daczára uszni nem tudott — meghagyta Nagy Ferenczné, hogy ne menjen a Marosba fürdeni, mert elkapja a viz. Tóth János azonban nem fogadta meg a szót és elment fürdeni. A rossz fiu fürdése avval végződött, hogy a sodró viz árja elkapta az uszni nem tudó fiut és ott lelte halálát a hullámokban. Nagy Ferencznét a tegnap tartott végtárgyaláson a gondatlanságból származó emberölés vétsége alól felmentette a kir. törvényszék.

§ **Kéményseprő, korcsmáros és egy czigány.** Pfadler József, Buday László és Varga László szemlaki lakosok a tegnap tartott végtárgyaláson zsarolás vétsége miatt állottak az aradi kir. törvényszék előtt. Az eset a következő: Pfadler József kéményseprő megfogadta Grünvald András szemlaki fuvarost, hogy őt egész éven át kocsiján vigye. Történt egyszer — épen azon napon, mikor 18 frtot, egy negyedévi fuvar-bért kifizetett Pfadler Grünvaldnak — hogy Budai László korcsmájában mulatott Pfadler Varga Laczi hegedüszója mellett. Addig-addig mulatott mig a pénz elfogyott, ekkor aztán Pfadler Varga és Budaival visszavették a 13 frtot. A kir. törvényszék Pfadler Józsefet 7 napi fogházra, Budai Lászlót 5 frt pénzbüntetésre itélte. Varga Lászlót pedig felmentette.

§ **Elitélt ügyvéd.** Pálmai János szegedi ügyvédet, az elsőfoku biróság több rendbeli büntett miatt 1 évi börtönre itélte. A királyi tábla fölemelte a büntetést két évtendőres igy került az ügy a Curia elé, ahol az váratlan fordulatott nyert. Ugyanis a m. kir. Curia — mint fővárosi lapokban olvassuk — feloldotta az első és másodfoku biróság itéletét s az ügyben pótvizsgálatot rendelte el. Ennélfogva az ügy ujra végtárgyalásra kerül.

TÁVIRATOK.

„Nemzeti" politika.

Budapest, julius 6. (Saj. tud. távirata.) Ami fölött mindezideig kétségben volt a kiváncsi Magyarország, arról, hogy az az ugynevezett »nemzeti« politika tulajdonképen micsoda, — a »nemzeti« párt ujságja nap-nap után olyan felvilágositásokat ad, hogy aligha köszönik meg neki a »nemzeti« politikusok. Ez ujság szerint, »nemzeti« politika az, ha a regények és a képes ujságok kiváltságát lefoglaljuk a vezérczikkek számára és adunk *folyt. köv.* aláirásu és *illusztrált* vezérczikkeket. Hogy az ilyen csodabogár, másnak, mint egy pár excellance »nemzeti« Kovács Albertnek a fejéből nem kerülhet, az iránt aligha vannak kétségek.

Ma ugyan ebben a geniális, folytatásos és illusztrált vezérczikkü ujságban, a »nemzeti« politikáról ujabb folytatásokat és illusztráczlókat kaptunk. E folytatások és illusztrácziók szerint a »nemzeti« politikának legfőbb feltétele papramorgó helyett reggelenként lenyelni a kormány tagjait összesen és részletekben, de ugy, hogy mellékesen első sorban a kormánytól idegenitsék el a tisztviselőket, természetesen a »nemzeti« párthoz, azután pedig a tanárokat és tanitókat, akiknek ez a kormány nem, Eötvös és Pulszky még kevésbé tudják gondját viselni, mert erre egyedül a »nemzeti« párt képes. Egyben »nemzeti« politika az is, ha ugyanazon számban ráadásul még a gazdákat is megfenyegeti az ember, mondván, hogy imhol a kormány még csak a gazdáknak érdekeit sem ismeri.

Az embereknek persze, miközben olvassák azt a »nemzeti« önzetlenséget, lassanként kellő fogalmuk támad a »nemzeti« politikáról és kaczagnak hozzá rengeteget. Aminthogy erre a hatásra teljesen rá is szolgál ez a »nemzet«-i liczitáczió!

—

Az öngyilkos Löry.

Budapest, julius 6. (Saj. tud. táv.) *Löry* bankárt ma délután felbonczolták és egész csendben eltemették.

—

Apponyi jászberényi beszéde.

Budapest, iulius 6. (Saj. tud. táv.) Apponyi kijelentette vasárnapi jászberényi beszédében, hogy közös pontokat keres az ellenzékek egyesitésére, mert ideje, hogy megszünjék a diskussio a polgári házasság különböző formácziói illetőleg.

—

Banket Apponyi tiszteletére.

B.-Csaba, julius 6. (Saj. tud. távirata.) *Apponyi* barátai a gróf tiszteletére lakomát adtak. A lakomára a függetlenségi párt is meghivatotta.

—

Miniszterek diszpolgársága.

Mármaros-Sziget, julius 6. (Saj. tud. távirata.) Városunk rendkivül nagy számban egybegyült képviselőtestülete dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, *Hieronymi* Károly és *Szilágyi* Dezső miniszereket és *Csáky* Albin gróf volt közoktatásügyi minisztert ma nagy lelkesedéssel és egyhangulag diszpolgárrá választotta meg. A díszpolgársági okleveleket 50 tagu küldöttség fogja átnyujtani. Közülök a városnak még csak két disztagia van: *Jókai* Mór és *Kossuth* Lajos. Együttvéve — mi türés-tagadás, — előkelő társaság!

—

Carnot gyilkosa.

Páris, julius 5. (Saját tud. távirata.) *Cesarió* a börtönben tintát és tollat kért, s levelet irt, melyet a vizsgálóbirónak adtak. A levél *Casimir Periernek* volt czimezve s *Cesarió* a legaljasabb hangon fenyegetődzik benne felszólitja Periert küldjön neki pénzt, mert nem türi tovább a gyalázatos élelmezést. Azt mondja, hogy Perier különben hálával tartozik neki, mert neki köszönheti, hogy elnök lett.

—

A bolgárok hálája.

Sófia, julius 6. (Saj. tud. távirata.) *Stambuloff* ellenségei már legközelebb Faczimilé-ben közzé fogják tenni nehány magánlevelét és kormányzása utolsó idejeben kelt nehány rendeletét, melyek nagy feltünést fognak kelteni.

—

Stambuloff külügyi politikája.

Sófia, julius 6. Saját tud. távirata.) A kormány lapja kifejti kormánypolitikáját s kijelenti, hogy *Stambuloff* külügyi politikáját egy pontban helytelenitik, abban, hogy *Stambuloff* az oroszokkal hadilábon állott. A jelen kormánynak sem czélja az oroszokhoz közeledni, de feladatul Bulgária semlegességét tekinti, mert ez lehet csak javára az országnak. Egyébként a kormány is ápolja a jó viszonyt a hatalmakkal. Különösen a hármas szövetséggel.

—

A szerb király.

Konstantinápoly, julius 6. (Saj. tud. távirata.) *Sándor* király itt időzésekor meglátogatta a görög patriarchát is. A király ezután jelen volt a misén, melyen *Neophitos* patriarcha a metropoliták segédletével czelebrált. A patriarcha a királynak nagybecsü régi szentképet nyujtott át ajándékul.

—

Kolera.

Stockholm, jul. 6. (Saj. tud. táv.) Döbeln gőzösön meghalt négy utas. Ürülékeiket megvizsgálták és az ázsiai kolerát konstatálták.

—

Vérengző sztrájkolók.

Chicagó, julius 6. (Saj. tud. távirata.) A katonaság kirendelése nem félemlitette meg a sztrájkolókat. Miles tábornok kijelentette, hogy ostromállapot kihirdetése szükséges, ha a mostani helyzet tovább is tart. A strájkolók vezére, *Debs* ellen az elfogatási rendeletet kibocsájtották. Sok verekedés és tüntetés fordult elő, melyeket strájkolóknak tulajdonitanak.

KÖZGAZDASÁG.

Szeszüzlet.

— Julius 6. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 55.— hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 55 frt fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, julius 6 d. u. 5 óra.

Fajt		Irányzat	100 klg. ár frttól	frtig
	Buza bánsági uj	. . .	6.85	7.2
	Buza tiszavidéki	. . .	6.90	7.25
	Buza pestvidéki	. . .	6 85	7.25
	Buza fejérmegyei	. . .	6.85	7.25
	Buza bácskai	. . .	6.95	7.30
	Rozs uj, I-ső rendő	. . .	—.—	—.—
	Rozs uj, II-od rendü	. . .	5.—	5.10
	Arpa takarmány	. . .	4.90	4.85
	Arpa égetni való	. . .	—.—	—.—
	Arpa sörfőzdei	. . .	—.—	—.—
	Zab	. . .	—.—	—.—
	Tengeri bánsági	. . .	—.—	—.—
	Tengeri másnemü	. . .	—.—	—.—
	Kápeszta-repcze bánsági	. . .	4.95	5.05
	Köles	. . .	—.—	—.—
Határidőre	Buza szept.-okt.	. . .	6.88	6.85
	Buza márcz.-ápr.	. . .	7.14	7.16
	Buza máj.-jun.	. . .	—.—	—.—
	Rozs szept.-okt	. . .	—.—	—.—
	Tengeri jul.-aug.	. . .	5.12	5.15
	Tengeri aug.-szept.	. . .	5.03	5.05
	Tengeri októberre	. . .	4.95	4.97
	Zab márcz.-ápr.	. . .	—.—	—.—
	Zab szept.-okt.	. . .	5.89	5.91
	Kápeszta-repcze aug.-szept. 1894.	. . .	9.85	9.90

VIZJELZÉS.

1894. évi julius hó 6-án reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérczén.

Észlelési állomás	Hőmérő C°	Időjárás	Vizállás czimétr.	Jégrustaság czimétr.
Branyiczka	+ 17°	derült	+ 82	—
Arad	+ 19°	derült	— 36	—
Makó	+ 22°	derült	+ 88	—
Szeged	+ 22°	derült	+ 494	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 felotti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. julius 6.

A m. kir. folyamérnöki hivatal.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

7509 | 1894. k. h.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15056/484 1886. sz. a. alkotott és a nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszterium 67690/826. sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szábályrendelet alapján felhivatik a város közönsége, hogy a kertekben különösen almafában tenyészni szokott vértetüről mutatkozáskor azonnal jelentést tegyenek.

Egyidejüleg a vértetü (Schuron Pira langéra) rövid ismertetése és irtásának módja, a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi m. kir. Miniszterium 1 ⁄95/III7. 1893. és a nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszterium 14968/885. számu intézményével leküldött utasitás alapján a következőkben közöltetik.

A vértetü könnyen észrevehető, mert hátát és testének végét fehér gyapjuszerü pehely boritja, és a vékony faágaknak a földfelé eső részére nagyobb számban össze csoportosul, miáltal szembetünő fehér foltot képez.

Meglepett fiatalabb csemeték, és alsó galylyak fertötlenitésére 150 gramm zöld szappan, 200 köbczentiméter kozma szesz és 9 gram carbolsav, annyi vizben oldatik fel, hogy az egész egy liternyit tegyen ki, az egészet azután még 4 liter vizzel felhigitjuk, mely keverékkel a galyak és csemetéknek a rovar által ellepett részei gondosan bekenendők. Meglepett öregfák petroleummal, fiatalabb fák pedig 3 rész petroleummal és 1 rész vizből álló keverékkel jól beecsetelendők.

Miután a vértetü a gyümölcsfák gyökerin telel át, a meglepett fa körül a föld a fa felső gyökeréig felásandó oltatlan tört mésszel behintendő és földdel ismét betakarandó.

Oltó galyaknak más község határából vagy a nyugot-európai állomásokból való behozatala szigoruan eltiltatott. Erről a közönségt azzal értesitem, hogy a mennyiben a vértetü irtása nem eszközöltetik, az hivatalból fog az illető fatulajdonos terhére teljesittetni, s azonfelül 2 frttól 50 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetni.

Arad, 1894. junius hó 23-án.

Sarlot,
főkapitány.

---

231 | 894. g. sz. u. 1—*

HIRDETMÉNY.

A városi szinház-épület déli bérházának 1-ső emeletéa levő 3. sz. jelenleg Simonyi Lajosné urnő által birt és 6 utczai, 1 elő, 1 cselédszobából, konyhából s kettős kamarából álló lakás f. é. május hó 1-től kezdve bérbeadó.

A bérbevétel iránt a gazdasági szék elnökénél lehet jelentkezni

Arad, 1894. május 25.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi május hó 1-étől.

Budapest—Arad.

		reggel	délut.	este
BUDAPEST	indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	„	11,10	4,00	1,37
Csaba	„	2,23	5,55	4.37
Kétegyháza	„	2.54	6,18	5.08
Lökösháza	„	3.12	—,—	5,26
Kurtics	„	3,28	6,37	5,43
Sofronya	„	3.40	—,—	5,55
ARAD érkezik		3.55	6.55	6.10
		délután	este	reggel

Arad—Budapest.

		d. e.	reggel	este
ARAD	indul	11,30	8.20	9,45
Sofronya	„	11.46	—,—	10.02
Kurtics	„	11,58	8,38	10'16
Lökösháza	„	12,14	8.49	10.35
Kétegyháza	„	12,37	9,03	11,—
Csaba	„	1,28	9.25	11,45
Szolnok	„	4,25	11.46	3,00
BUDAPEST érkezik		7,35	1.20	6.30
		este	délután	reggel

Erdély felé.

		d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD	indul	2,30	6,35	4,30	—,—
Glogovácz	„	2,44	6.46	4,42	—,—
Gyorok	„	3,15	7,07	5,08	—,—
Paulis	„	3,32	7,18	5,14	—,—
Radna-Lippa	„ érk.	3,58	7,35	5,32	—,—
Konop	„	—,—	8,00	5,56	—,—
Berzova	„	—,—	8,14	6,12	—,—
Tótvárad	„	—,—	8,38	6,41	—,—
Soborsin	„	—,—	8.56	7,00	—,—
Piski	„	—,—	11.04	10.11	—.—
Gyulafehvár	„	—,—	12.51	11.18	—,—
Tövis érkezik		—,—	1.20	11.40	—,—
			délután	éjjel	

Erdély felől.

			éjjel		este
Tövis	indul		3.19	—,—	1.35
Gyulafehvár	„		3.48	—,—	2.14
Piski	„		5.35	—,—	3.59
Soborsin	„		8,21	—,—	6,26
Totvárad	„		8,40	—,—	6,42
Berzova	„		9,09	—,—	7,07
Konop	„		9,25	—,—	7,24
Radna-Lippa	„		9,58	5,47	7,56
Paulis	„		10,11	6,02	8,08
Gyorok	„		10,25	6,18	8,20
Glogovácz	„		10,48	6,47	8,44
ARAD érkezik			11,00	7,00	8,55
			délelőtt	reggel	este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

		reggel	este
ARAD	indul	5,18	4.35
Sofronya	„	5,31	4,57
Kurtics	„	5,44	5,17
Lökösháza	„	6,00	5,41
Kétegyháza	„	6,18	6,20
Kigyós	„	6,31	6,43
Csaba	„	7,04	7,00
NAGYVÁRAD érkezik		9,32	—,—
		délelőtt	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

		délután	reggel
NAGYVARAD	indul	4,29	—,—
Csaba	„	7,10	7,09
Kigyós	„	7,24	7,24
Kétegyháza	„	7,40	7,47
Lökösháza	„	7,59	8,14
Kurtics	„	8,17	8,38
Sofronya	„	8,30	8,53
ARAD érkezik		8.45	9,10
		este	délelőtt

Arad—Temesvár.

		reggel	d. e.	este
ARAD	indul	6,25	11,35	5,58
Uj-Arad	„	6,43	11,59	6.09
Németságh	„	7,05	12,24	6,27
Vinga	„	7,32	12,52	6,46
Orczifalva	„	7,48	1.09	6.58
Merczifalva	„	8,03	1.25	7,09
Szt.-András	„	8,19	1,44	7,21
TEMESVÁR	érkezik.	8,42	2,10	7,39
		délelőtt	délut.	este

Temesvár—Arad.

		reggel	d. u.	este
TEMESVAR	indul	8,00	1,12	8,15
Szt.-András	„	8,20	1,41	8,45
Merczifalva	„	8,34	1,59	[illegible],05
Orczifalva	„	8,45	2,15	[illegible]
Vinga	„	9,02	2.40	9,46
Németságh	„	9.17	2,57	10,[illegible]
Uj-Arad	„	9,34	3,30	10,3[illegible]
ARAD érk.		9,44	3,44	10,5[illegible]
		délelőtt	délután	est[illegible]

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

		d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA	indul	8,00	6,40
Simánd	„	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	„	9,20	7,55
Székudvar	„	9,36	8.11
Sikló	„	9,51	7,26
Ottlaka	„	10,5	8,40
Elek	„	10.23	8,57
KÉTEGYHÁZA	érkezik.	10,38	9,12
		délelőtt	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

		reggel	d. u.
KÉTEGYHAZA	indul	5,17	3,03
Elek	„	5,30	3,23
Ottlaka	„	5,40	3,36
Sikló	„	5,51	3,50
Székudvar	„	6,03	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	„	6.24	4,39
Simánd	„	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA	érkezik.	7,14	5,40
		délelőtt	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

		reggel	este
MEZŐHEGYES	ind.	7,05	8.30
Kamarásmaj.	„	7,17	8.42
Nesze	„	7,25	8,52
Kovácsháza	„	7,42	9,10
Bánhegyes	„	8,04	9,33
M.-Bodzás	„	8,25	9,55
Bánkut	„	8,37	10,09
KÉTEGYHAZA	érk.	8,55	10,30
		delelőtt	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

		délután	ggel
KÉTEGYHAZA	ind.	3,00	5,16
Bánkut	„	3,22	5,36
Megyes-Bodzás	„	3,40	5,49
Bánhegyes	„	4,02	6,06
Kovácsháza	„	4,25	6,23
Nesze	„	4.39	6,35
Kamarás-major	„	4,48	6,43
MEZŐHEGYES	érk.	5.00	6;55
		délután	este

Arad—Szeged.

		reggel	d. e.	d. u.
ARAD	indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	„	5,24	9,22	4,49
Pécska	„	5,43	9,36	5,13
Battonya	„	6,12	10,01	5,47
Tompa	„	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	„	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	„	7,22	11,00	7.21
Nagylak	„	7,39	11.15	7,43
Apátfalva	„	8,01	11,35	8.09
Makó	„	8,26	11,56	8.51
Kis-Zombor	„	8,42	12,12	9,10
SZEGED	érkezik	9,33	1,00	10,10
		délelőtt	délut.	este

Szeged—Arad.

		d. u.	este	reggel
SZEGED	indul	2,20	6,00	3.00
Kis-Zombor	„	3,12	6,46	4,08
Makó	„	3,35	7,05	4,50
Apátfalva	„	3,55	7,24	5,15
Nagylak	„	4,02	7,45	5,42
Csanád-Palota	„	4,17	8,00	6,02
Mezőhegyes	„	5,08	8,28	7,00
Tompa	„	5,32	8,50	7,27
Battonya	„	5,45	9,02	7,42
Pécska	„	6,10	9,26	8,10
Szt.-Tamás	„	6,23	9,39	8,24
ARAD érkezik		6,45	10,00	8,50
		este	éjjel	délelőtt

Arad—Gurahoncz.

		reggel	d. u.	d. u
ARAD	indul	6,40	5,23	12,30
Ötvenes	„	6.56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	„	7,02	5.45	1,08
Uj-Szt-Anna	„	7,19	6,02	1,36
Világos	„	7,46	6,29	2,39
Muszka-Magyarád	„	7,53	6,36	2,52
Pankota	„	8,04	6,47	3,26
Apatelek	„	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	„	8.44	7,27	4,43
Bokszeg-Beél	„	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	„	9,38	8,20	6,53
Almás-Alcsill	„	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ	érkezik.	10,20	9.02	8,00
		délelőtt	este	

Gurahoncz—Arad.

		reggel	d. u.	
GURAHONCZ	indul	4,15	3,00	—,—
Almás-Alcsil	„	4,32	3,17	—,—
Borossebes-Buttyin.	„	5,02	3,47	—,—
Bokszeg-Beél	„	5,31	4,16	—,—
Borosjenő	„	5,56	4,41	—,—
Apatelek	„	6,06	4,51	—,—
Pankota	„	6,45	5,29	—,—
Muszka-Magyarád	„	6,51	5.35	—,—
Világos	„	6,58	5,42	—,—
Uj-Szt-Anna	„	7,24	6,08	—,—
Zimánd-Ujfalu	„	7,44	6,30	—,—
Ötvenes	„	7,50	6,35	—,—
ARAD érkezik		8,08	6,52	—,—
		délelőtt	este	

Borosjenő—Csermő.

		délelőtt	este
Borosjenő	indul	8.55	7,35
Csermő	erkezik	9,55	8,35
		délelőtt	este

Csermő—Borosjenő.

		reggel	délután
Csermő	indul	4,50	3,35
Borosjenő	érkezik	5,50	4,35
		reggel	délután

Egy jó nevelésü fiu, ki egy-két polgári iskolát végzett,

tanulónak

felvétetik az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdai intézetében, Fő-ut 51.

Rizs-eladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a Magyarországban termelt rizs, mely **kitünő minősége** folytán több kiállitáson a kül- és belföldi rizsekkel szemben versenyképessége miatt mindig a **legelső dijakkal lett kitüntetve,** ezentul **leszállitott árak mellett adatik el, és pedig:**

Az I. osztályu 20 forint
A II. „ 16 forint
A III. „ 10 forintjával métermázsáját számitva, a dettai vasut-állomáshoz franco szállitva.

5 kilogrammos postacsomagokban a vételárnak elöleges beküldése mellett franco postával **az I. osztályu 1 frt 50 krért, a második osztályu 1 frt 30 krért, a III. osztályu 1 forintért.** Postai utánvét mellett minden 5 klgrammos csomag 6 krajczárral drágább.

Megrendeléseket elfogad:

Gróf Karátsonyi Jenő
temes-topolyai rizstelep intézősége Temes-Topolyán
646 4—8 **u. p. Denta, vasuti állomás Detta.**

Előjegyzés szöllőoltványokra.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszterium ellenörzése alatt álló országos szöllőoltvány telep részvénytársaság azon czélból, hogy a szöllőbirtokosságnak szöllőoltvány szükségletét a kivántató fajokban és mennyiségben fajtisztán biztosithassa, az **1895. év tavaszán készitendő** szöllőoltványokra, már most előjegyzést nyit.

Az előjegyzési határidő 1894. auguszt. 15.

Az előjegyzett oltványok az előjegyzés sorrendje szerint **teljes mennyiségben** fognak kiszolgáltatni.

Az előjegyzés módja és feltételei tárgyában bővebb felvilágositással készségesen szolgál alulirt igazgatóság. 605 8—5

Országos szöllőoltványtelep részvénytársaság
Arad-Baraczkán,
Ménes, u. p. Gyorok, Aradmegye.

Csanádmegye alispánjától.

6419/1894. 665. 1—2.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Csanádvármegye alispánja részéről a megyei árvaház bebutorozása és felszerelésére szükséges tárgyak beszerzése czéljából zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik a következő czikkekre;

1. Vaságyak . . . . . 966 frt — kr értékben.
2. Ágynemüek . . . . 765 frt 90 kr »
3. Asztalos munkák . 1210 frt — kr »
4. Vasáros tárgyak . . 166 frt — kr »
5. Üveges áruk . . . . 331 frt — kr »
6. Rolett függönyök . 203 frt — kr »
7. Férfi szabó munkák 505 frt — kr »
8. Női szabó munkák . 475 frt — kr »
9. Fehérnemü » . 875 frt — kr »
10. Czipész munkák . . 255 frt — kr »
11. Rövidáru czikkek . 95 frt — kr »

A vállalkozók ajánlatai, akár az egészre, akár egyes részére 50 kros bélyeggel, az előirányzott összeg 5%-át tevő készpénz vagy óvadékul elfogadható értékpapirokból álló bánatpénzzel ellátva **folyó évi julius 18-án délelőtti 10 órig** Csanádmegye alispánjához nyujtandók be. A később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A 2., 6., 7., 8., 9., 10. szám alatti czikknél a minták az ajánlathoz melléklendők.

A szükségletek részleges mennyiségét és minőségét tartalmazó költségvetés Csanádvármegye iktató hivatalában a hivatalos órákban megtekinthető

A szükséges tárgyak vállalkozó által legkésőbb folyó évi szeptember hó 1-ső napjáig Makón a megyei árvaház helyiségében lesznek átadandók.

Az alispáni hivatal fenntartja a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati összegre, a megfelelőbb vállalkozónak ajánlatát fogadhassa el.

Makón, 1894. julius 1-én.

Meskó Sándor
alispán.

99109 | 1894.

Hirdetés.

A n. m. m. kir. belügyminister urnak 39215/94. p. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy addig is, mig az ásványolajok szállitása és tartása megfelelő ujabb körrendelettel rendeztetnék, az e tárgyban 1870. évi 2970. sz. a. kiadott belügyminist. körrendelet 9. §-a ideiglenesen ezennel következőkép módosittatik.

Oly minőségü kőolaj, mely legalább is 21 C° lobbanási ponttal bir, világitási czélokra megszoritás nélkül forgalomba hozható, oly minőségü kőolaj pedig, mely 21 C° foknál alacsonyabb hőfoknál lobban, forgalomba csak ugy hozható, ha az edény külsőleg szembetünő helyen jól látható és világosan olvasható letörülhetlen betükkel: „tüzveszélyes“ jelzéssel van ellátva.

Azon kereskedők, kik ily kőolajat a közönség részére kicsinyben árusitanak, a közvetlen eladásra készletben tartott ily petroleumot csakis oly tartályokból szolgálhatnak ki, a mely tartályok a fenti módozat szerint „ezen petroleum tüzveszélyes“ jelszővel vannak ellátva. Ugyanezen jelzéssel látandók el azon kis tartályok is, a melyekben a kereskedők a vevőnek házához szokták a petroleumot szállitani; ha pedig ily petroleum a vevő által hozott edénybe méretik, köteles a kereskedő az edényre minden egyes esetben az emlitettet hasonló felhivással ellátott vignettát ragasztani.

Megjegyzendő, hogy a 21 C° fok minimumnak meg nem felelő petroleumnak forgalomba hozásánál az idézett rendelet 10. §.-ában foglalt óvszabályok szigoruan betartandók.

Arad, 1894. junius hó 14.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm. 51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhirré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenkint: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7½%, melyből tőke törlesztésre 1½% fordittatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat külömbözet megtéritése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

Dr. KIESOW

augsburgi élet-essentiája.

Ezen gyógyszer teljes joggal kiérdemli az Élet-essentia nevet, mert gyorsan, mondhatni szemmel láthatólag segit, az elveszett egészséget helyreállitja, azt edzi s igy az életet hosszabbitja. Legtöbb betegség a gyomor elromlásából és rosz emésztésből ered, melyből ismét a vér nyálkássága és egyéb rosz nedvek származnak s minthogy ezen élet-essentiat éppen a gyomorra hat egjótékonyabban, igy különösen ajánlható a következő bajokban:

felfuvódások és szelek, nehéz lélegzés, terekfájás, méhnyálka, hasmenés, vérhas, hideglelés, aranyér, kolika, főfájás, gyomorfájás, gyomorgörcs, gyomorégés stb.

1 üveg ára 1 frt, fél üveg 50 kr., egy tuczat 10 frt, egy tuczat fél üveg 5 frt.

Főraktár: Budapesten, Király-utcza 12. sz. a. TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában: 141. 12—12.

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-u. 1. sz.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság“ könyvnyomdájában.